

Polecenia podsumowujące

1. Przedstaw pozycję Polaków w monarchii Habsburgów.
2. Opisz postawę Polaków wobec polityki germanizacyjnej.
3. Porównaj politykę Prus i Austrii wobec mieszkańców dawnych ziem polskich.

Ziemie zaborów austriackiego i pruskiego po powstaniu styczniowym Podsumowanie

23

Autonomia Galicji

Liberalizacja stosunków w Cesarstwie Austriackim i przyznanie autonomii Galicji.

Lojalizm polskich elit politycznych wobec cesarza austriackiego metodą na poszerzenie praw Polaków w zaborze austriackim.

Sejm Krajowy – najważniejszy organ autonomii galicyjskiej, zdominowany przez arystokrację i ziemiaństwo.

Polonizacja administracji, sądownictwa i szkolnictwa w Galicji.

Koło Polskie reprezentantem polskich interesów w wiedeńskim parlamencie.

Polacy w rządzie austriackim

- Alfred Potocki – premier
- Kazimierz Badeni – premier
- Agenor Gołuchowski – minister spraw wewnętrznych
- Julian Dunajewski – minister skarbu

Stanowiska ministra do spraw Galicji.

Germanizacja w zaborze pruskim

Utrata autonomii przez Wielkie Księstwo Poznańskie i przekształcenie go w jedną z prowincji Rzeszy (Provinz Posen).

Polityka władz pruskich względem Polaków prowadzona zgodnie z założeniami kulturkampf.

1873 – wprowadzenie języka niemieckiego jako wykładowego w szkołach, poza nauką religii.

1876 – niemiecki językiem urzędowym w administracji i przestrzeni publicznej.

1908 – ustawa kagańcowa zabraniająca przemawiania na zgromadzeniach publicznych w innym języku niż niemiecki poza terenami, na których Polacy stanowili 60%.

Usuwanie Polaków z administracji i kolei.

Działalność Komisji Kolonizacyjnej mająca na celu wykupywanie ziemi należącej do Polaków. Rugi pruskie.

1894 – powstanie Hukaty wspierającej politykę germanizacyjną oraz wykupywanie ziemi od Polaków.

Formy sprzeciwu wobec germanizacji

- protest Michała Drzymały
- 1901 – protest uczniów szkoły we Wrześni przeciwko nauczaniu religii w języku niemieckim

Walka z Kościołem katolickim (kulturkampf)

- obowiązek egzaminu z kultury niemieckiej dla księży
- zamykanie seminariów duchownych
- likwidacja większości zakonów
- usuwanie z urzędów kapłanów, a nawet biskupów

Polecane publikacje

Etos Wielkopolan. Antologia tekstów o społeczeństwie Wielkopolski z drugiej połowy XIX i XX wieku, wybrał i oprac. W. Molik, Poznań: Wyd. PTPN, 2005.

J. Kozłowski, *Wielkopolska pod zaborem pruskim w latach 1815–1918*, Poznań: Wyd. Poznańskie, 2004.

